

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan: R.M. Brockhus
Grondel 41
Postbus 127
1270 AC Huizen

15 juli 1985
AEP
985/106
6081

VOC-plan

Enige tijd geleden ontving ik van u een schets voor een systeem van ruilhandel per computer, dat u momenteel tracht in te voeren: het VOC-plan. Door drukke werkzaamheden is het mij tot op heden niet gelukt uw brief te beantwoorden.

Na bestudering van die door u toegestuurde stukken begrijp ik dat uw VOC-plan, kort samengevat, op het volgende neerkomt. U tracht zoveel mogelijk bedrijven te interesseren om deel te nemen in een ruilhandelssysteem.

Door het gebruik van de computer kan een snelle afstemming plaats vinden van de door een bedrijf aan u gemelde vraag op het door 'n ander bedrijf aangegeven aanbod.

Voorzover bepaalde goederen-ruiltransacties (met gesloten beurs) tot stand komen, zijn er geen geldmiddelen bij een ruil benodigd. In uw visie heeft dit zo het voordeel dat deze geldmiddelen nu op een andere wijze zouden kunnen worden benut, zodat de koopkracht stijgt. In het onderstaande wil ik enkele opmerkingen maken over het door u gepropageerde systeem. Wanneer we terugblikken in de geschiedenis, nemen we het volgende waar.

In een zeer ver verleden bestond er slechts ruilhandel van goederen. Dat was zeer onpraktisch en een sterke versoepeling in de handel trad op door het gebruik van geldstukken, waaraan later bankbiljetten werden toegevoegd.

Tenslotte heeft zich in de afgelopen decennia een snel, efficiënt werkend giraal betalingssysteem ontwikkeld. De eerste vraag die men zich moet stellen is of het door u beoogde systeem een volgende stap voorwaarts is in de hierboven geschetste ontwikkeling. Ik meen dat dit niet het geval is. In de eerste plaats werkt het huidige girale betalingssysteem (ook per computer) zeker net zo snel als uw systeem.

Ten tweede heeft het girale systeem het grote voordeel dat het de betalingen m.b.t. alle mogelijke transacties kan omvatten. Dit is in tegenstelling tot uw systeem, dat immers beperkt is tot onderlinge leveranties van bedrijven.

Leveringen van bedrijven aan de consument b.v. kunnen daarin niet worden opgenomen. Uw VOC-systeem richt zich derhalve alleen op bedrijven die intermediaire goederen en diensten produceren. Daarbij kan men zich overigens afvragen, of deze bedrijven wel in voldoende mate elkaars producten betrekken om zo een afzonderlijk ruilsysteem van de grond te krijgen.

Samenvattend lijkt mij dat gegeven het bestaande betalingssysteem, en gegeven de beperkingen waaraan uw systeem onderhevig is, dit laatste nu niet kan worden beschouwd als een stap vooruit naar een betere organisatie van productie en handel.

Alsdan kan ook geen sprake zijn van een "daadwerkelijke" bijdrage aan de vergroting van de nationale productie. In de mate waarin het VOC-systeem evt. het beroep op geldmiddelen zal doen verminderen, zou sprake kunnen zijn van een liquiditeitseffect. Vergroting van de hoeveelheid beschikbare liquiditeiten kan ook langs andere weg (vrijwel kosteloos) worden gerealiseerd en is dus volstrekt onvoldoende argument voor het VOC-systeem.

Bovendien bestaat er, gegeven ook de in de afgelopen jaren sterk opgelopen liquiditeitsquote, aan vergroting van de liquiditeitsmassa, geen behoefte. Het komt mij voor dat voorstellen voor een andere c.q. efficiëntere organisatie van het betalingsverkeer op eigen merites moeten worden beoordeeld, en niet moeten worden opgehangen aan macro-economische effecten ervan. U zult begrijpen dat ik - met alle sympathie die ik koester voor meedenkende burgers - niet veel economisch heil zie in uw plan.

Het hoofd van de Directie
Algemene Economische Politiek

G. Zalm